

21.12.2023

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 30. mai 2023. a määruse nr 30 „Ettevõtja varustuskindluse toetuse tingimused ja kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse välissuhtlemisseaduse § 8 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 29. novembri 2021. a määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused” § 8 lõike 1 alusel.

Eelnõuga pikendatakse ajutise kriisiabi raamistiku alusel toetuse andmise võimalust kuni 30. juunini 2024. Ühtlasi parandatakse seni määruse rakendamisel ilmnunud kitsaskohad.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluse osakonna äriarenduse ja ekspordi valdkonna ekspert Kaupo Sempelson (625 6350, kaupo.sempelson@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti kontrollis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja keeleteimetas Justiitsministeeriumi õigusloomekorralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist, millest esimene sisaldab määruse muudatusi ning teine jõustumissätet.

Eelnõu § 1 punktidega 1 ja 2 muudetakse § 2 lõikeid 1 ja 2 ning sätestatakse, et riigiabi ajutise raamistiku alusel antav riigiabi koos määruse alusel antava toetusega ei tohi lõppsaaja kohta ületada 2,25 miljonit eurot. Varem kehtis määr 2 miljonit eurot. Samuti uuendatakse viide VTA määrusele.

Eelnõu § 1 punktiga 3 defineeritakse termin *elektrifitseerimine*. Seni on mõiste tekitanud taotluste menetlemisel segadust.

Eelnõu § 1 punktidega 4 ja 5 laiendatakse võimalusi toetust taotleda ka neil ettevõtjatel, kel on isiklik kasutusõigus või kasutusvaldus ehitisele ja selle alusele maale või kellel on sõlmitud üüri- või rendileping. Seni piiras § 8 lõike 5 punkti 2 sõnastus taotleja investeringuobjekti ainult omandi- või hoonestusõiguse olemasoluga. Samuti fikseeritakse ajapiirangu algus taotluse esitamise kuupäevaga, kuna viidatud lepingud on nõutud koos taotlusega. Senine sõnastus määras lepingu kestuse alates taotluse rahuldamise kuupäevast, ent taotluse rahuldamise kuupäev ei saa olla varasem kui taotluse esitamise kuupäev.

Selguse huvides lisatakse, et aktsepteeritav on lisaks tähtaegsele ka tähtajatu üüri- või rendileping. Praktikaks on kerkinud vajadus käsitleda juhtumeid, kus ehitist, kuhu soovitakse toetuse abil omandatav seade paigaldada või seda ehitises kasutada, on alles valmimas.

Ehitamisega peab olema alustatud. Sellisel juhul sõlmitakse eelleping. Eelnõu võimaldab ka eellepingu esitamist, kui ehitist on alles valmimisel, mistõttu ei ole võimalik sõlmida veel üüri-ega rendilepingut.

Eelnõu punktiga 6 pikendatakse projekti abikõlblikkuse perioodi poole aasta võrra, võimaldamaks taotlejal kuni 30. juunini 2024 taotleda toetust ka riigiabi ajutise raamistiku alusel.

Eelnõu punktiga 7 tõstetakse maksimaalne toetussumma VTA alusel 300 000 euroni.

Eelnõu punktiga 8 muudetakse § 10 lõikeid 5 ja 6 tulenevalt vähese tähtsusega abi andmist reguleerivate määruste jõustumisest 01.01.2024.

Eelnõu punktidega 9 ja 10 võimaldatakse toetust taotleda, kui taotleja põhi- või kõrvaltegevusala on seotud fossiilkütustega, kuid projekt ei ole fossiilkütusega seotud. Säte laiendab võimalike taotlejate ringi. Samas ei leevendata nõudeid, kuna taaste ja vastupidavuskava nõuded fossiilkütuste välistamise osas jäävad endiselt kehtima. Projekti seotus fossiilsete kütustega tähendab, et ei toetata projekte ega tegevusi fossiilsete kütuste tootmiseks, töötlemiseks, ladustamiseks jm käitlemiseks.

Eelnõu punktiga 11 muudetakse § 12 lõiget 3, mille kohaselt tuleb esitada nõuetekohane leping, sealhulgas eelleping, kui ehitist alles ehitatakse. Oluline on, et ehitamisega on alustatud.

Eelnõu punktiga 12 lisatakse taotlusega esitatavate dokumentide loetellu eelleping, juhul kui see on asjakohane.

Eelnõu punktiga 13 tehakse tehniline parandus, kuna viidatavaid punkte kehtivas määruses enam ei ole.

Eelnõu punktiga 14 muudetakse otsuse tegemise tähtpäeva tulenevalt riigiabi ajutise raamistiku kehtivuse pikenedmisest poole aasta võrra, võimaldamaks taotlejal ka pikemalt toetust taotleda. Samuti kaotatakse piirang, mis ei luba teha otsuseid enne, kui Euroopa Komisjon on teinud riigiabi teatise kohta lubava otsuse. Kuna riigiabiluba on olemas, pole piirang enam asjakohane.

Eelnõu punktiga 15 nähakse, et taotluse rahuldamise otsuses märgitakse kohustusliku kõrvaltingimusena üüri- või rendilepingu esitamise kohustus, kui esitati eelleping.

Eelnõu paragrahvi 2 kohaselt jõustub määrus 1. jaanuaril 2024. a. Nimetatud kuupäeval jõustuvad vähese tähtsusega abi andmist reguleerivad määrused, mistõttu tõuseb ka VTA alusel antav toetuse maksimaalne summa 300 000 euroni. Samuti pikeneb ajutine kriisiabi raamistik, mis varasemalt kehtis kuni 31.12.2023, ent mida pikendati kuni 30.06.2024. Muudatuse alusel on võimalik taotlejatele toetust anda ajutise kriisiabi raamistiku alusel samuti kuni 30.06.2024.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELTL 2023/2831, 15.12.2013, lk 1–12);
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.02.2021, lk 17–75);
3. Euroopa Komisjoni 17. märtsi 2023. aasta teatis „Riigiabimeetmete ajutine kriisi- ja üleminekuraamistik majanduse toetamiseks pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale“ (ELT C 101, 17.03.2023, lk 1–46).

4. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud ja määruse mõjud

Määruse rakendamisel on põhiroll Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel, kes nõustab taotlejaid, võtab vastu taotlusi, analüüsib, kas toetuse andmine on riigiabi või vähese tähtsusega abi, teeb vastavuskontrolli ja korraldab hilisemat hindamist, teeb otsuseid, maksab välja ja vajaduse korral nõuab toetusi tagasi.

Muudatusel puudub vahetu mõju riigieelarve tuludele või kuludele, võrreldes meetme senise rakendamisega. Mõjud ettevõtlusele on positiivsed, kuna pikeneb ajutise kriisiabi raamistiku alusel toetuse taotlemise võimalus ning kasvab VTA piirmäär.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Tulenevalt asjaolust, et 1. jaanuarist 2024 hakkab kehtima vähese tähtsusega abi andmist reguleeriv määrus nr 2023/2831 ning tagamaks riigiabi jätkuva andmise ajutise kriisiabi raamistiku alusel, rakendatakse § 2 lõikes 1 tehtud muudatust 1. jaanuarist 2024. a.

6. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele.

Lisa: Märkustega arvestamine

Märkuse esitaja	Arvestatud/Mittearvestatud
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	Kooskõlastas vaikimisi
Riigi Tugiteenuste Keskus	
1. Ettepanek uuendada ka vähese tähtsusega abi andmise aluseid, sest alates 1. jaanuarist 2024 hakkab kehtima uus VTA määrus (EL) 2023/2831	Arvestatud.
2. Eelnõu punktiga 2 lisatakse termin "elektrifitseerimine", mis on teiste energialiikide asemel elektrienergia kasutuselevõtt või fossiilsel energialiigil töötava seadme asendamine elektril töötava seadmega. Palun täpsustada mida on mõeldud "fossiilse energialiigi all". Peamised energialiigid on soojusenergia ja elektrienergia, ka võrgust pärit elekter võib olla fossiilset energiaallikat kasutatava segu puhul fossiilne energialiik. Kas silmas on peetud, et fossiilne soojusenergia seade asendatakse elektril põhineva seadmega või on silmas peetud, et fossiilsel energiaallikal põhinev seade asendatakse elektriseadmega ja ka sellisel juhul peaks tarbitav elekter põhinema taastuvenergia allikal? Palun täpsustada.	Arvestatud. Termin selgitust muudetud.
3. Eelnõu punktiga 7 lisatakse täiendav lõige: (4 ¹) Toetust ei saa taotleda äriühing, kelle taotluses sisalduv projekt on seotud fossiilkütuse kasutamisega. Kuna § 11 kehtestab nõuded taotlejale, kuid see tingimus on seotud pigem toetatava tegevuse ja taotlusega, siis sobituks see paremini § 7 juurde. Sellisel juhul tuleks muuta ka sõnastust ehk ei toetata tegevusi, mis on seotud fossiilkütuste käitlemise ja kasutamisega.	Kaalusime ettepanekut, kuid leidime, et sobib ka § 11 juurde, kuna täpsustab ka nõudeid taotlejale.
4. Eelnõuga muudetakse mh maa või ehitise kasutusõiguse regulatsiooni. Seletuskirjast ei ilmne, miks seatakse üürilepingule tähtajatu nõue, samas kui asjaõiguslikud kokkulepped võivad olla lühemad (5 või 7 aastat). Palun kaaluda tähtaegade ühtlustamist, sest ei ole proportsionaalne nõuda tähtajatut üürilepingut.	Arvestatud. Seletuskirja täpsustatud.
5. Seletuskirja EL õiguse kooskõla juures palun kontrollida viidet riigiabi ajutisele raamistikule.	Kontrollitud. Parandatud.
Kliimaministeerium	
Kooskõlastame määruse ettepanekuga muuta eelnõu punkti 2 selliselt, et elektrifitseerimise mõiste selline selgitus oleks ainult antud määruse mõistes.	Arvestatud.
Rahandusministeerium	Kooskõlastas vaikimisi.